

Nederlandse Kring van Fuchsia-rienden

Fuchsiana

60e jaargang no. 2 • April 2024

Verschiint 6 x per jaar

Winterharde fuchsia's

**De ontwikkeling van nieuwe
triphylla's**

Vriendendag 2024

- Advertentie -

voor een bijzonder assortiment

Za. 25 mei
Pelargoniumdag

Za 27 juli
Pluk-Inspiratie-Dag

(info zie agenda site)

- 3500 rassen Fuchsia's
- 400 rassen Pelargoniums
- webshop Fuchsia's en Pelargoniums
- eenjarige zomerbloeiërs, kuipplanten
- pluktuin bloemen en kleinfruit
- arrangementen voor groepen

Borchgraverweg 3a Heerde tel: 0578-695727
www.kwekerijvandervelde.nl

- Advertentie -

Kwekerij Zeelenberg

Fazantenweg 8 – 5106 RC - Klein Dongen (NB)

Tel.: 06-53270502

Email: info@kwekerijzeelenberg.nl

Website: www.kwekerijzeelenberg.nl

1001 soorten Fuchsia's

Mooie sortering Salvia's,
Begonia's, Streptocarpus

Violen, vaste planten,
perkplanten, zomerbloeiërs

Koningsdag, 2^e Pinksterdag, Hemelvaartsdag
geopend van 9.30 tot 16.00 uur

U bent van harte welkom op de kwekerij!!
Kijk voor de routebeschrijving en de openingstijden even op onze website.
www.kwekerijzeelenberg.nl

Fuchsiana

Inhoudsopgave

60e jaargang - nr. 2 • April 2024

Colofon	04
Van de voorzitter	05
Van de redactie	06
Fuchsia's in Aquarel - 137. 'Lutz Bögemann'	07
Vriendendag 2024	08
Belevenissen tussen huis en heg. Impulsaankopen.	09
Van de webmaster	10
Uitgebreide Technische Commissie (UTC)	11
"On"kruiden. 47 Glechoma hederacea L.: Hondsdraf	12
Puzzel	14
Kleurenplaten 'Cornelis Steevens' en 'Johanna van Buren'	15
Ledensecretariaat	19
De ontwikkeling van nieuwe triphylla's, deel 1	20
Winterharde tuin-fuchsia's	25
Kalender	29
Regiobladen en regionieuws	31

INLEVEREN KOPIJ Fuchsiana Juni 2024-editie

Kopij voor het JUNI-NUMMER van 2024 van Fuchsiana dient, bij voorkeur per e-mail verzonden, uiterlijk **woensdag 1 mei 2024** vóór 14:00 uur in het bezit te zijn van de redactie: Sparrengaarde 4, 2742 DM te Waddinxveen of e-mail: eindredactie@nkvf.nl.

Officieel orgaan van de Nederlandse Kring van Fuchsiavrienden

Hoofdbestuur

Voorzitter:

Cor van Empel
Timmermannsweg 87, 5813 AM
Ysselsteyn
Tel. 0493-52 95 54 • voorzitter@nkvf.nl

Secretaris:

Margo Vaandrager
Brugstraat 14, 1906 WV Limmen
Tel. 072-505 17 89 • secretaris@nkvf.nl

**Penningmeester tevens
vicevoorzitter:**

Cor Boom
Henry Dunantstraat 19, 2861 VD
Bergambacht. Tel. 06-12255029 •
penningmeester@nkvf.nl

Algemeen lid:

Joke Koek
Rembert Dodoensstraat 1, 2203 BR
Noordwijk
Tel. 071-361 08 87 • alg.lid2@nkvf.nl

Ledensecretaris:

Tiny van de Sande
Bergstraat 4, 5298 VK Liempde
Tel. 0411-63 15 91 •
ledensecretaris@nkvf.nl

Algemeen lid:

Johan Schoute
Oostersingel 51, 1671 HB Medemblik
0227-540427 •
alg.lid1@nkvf.nl

Voorzitter UTC:

Jan de Groot
Biesenkamp 57, 8081 JA Elburg
Tel. 0525-68 25 64 •
utc.voorzitter@nkvf.nl

Voorpagina: 'Beacon Rosa'

Groeiwijze: Opgaand

Veredelaar: Bürgi-Ott 1972 (CH)

Foto: Aat van Wijk

Achterpagina: 'Jopie'

Groeiwijze: Halfhanger

Veredelaar: Th. Giesen 1993 (NL)

Foto: Aat van Wijk

Notulist:

Leen Klok
Abbewerveweg 1a, 3238 LH Zwartewaal
Tel. 0181-46 18 69 • l.klok@planet.nl

Redactie Fuchsiana:**Voorzitter tevens HB-lid:**

Sjaak Loef
Sparrengaarde 4, 2742 DM Waddinxveen
Tel. 0182-64 91 20 •
eindredactie@nkvf.nl

Gerard Rosema
Harmelerwaard 17a, 3481 LC Harmelen
Tel. 0348-44 29 65 •
redactie@nkvf.nl

Ria Nauta
Puntenburgerlaan 42, 3812 CE
Amersfoort
Tel. 033-465 08 72 •
secretaris.redactie@nkvf.nl

Webmaster:

Ton van der Vorst
Generaal Bentinckstraat 20,
5623 GX Eindhoven
Tel. 06-19196786 •
webmaster@nkvf.nl

Erelid:

Tiny van de Sande.

Bankrekeningnummer ledensecretariaat:
ING Bank nr. NL32 INGB 0001 6919 00

Internet: www.nkvf.nl

Facebook: www.facebook.com/NKvF1965

ISSN nr.: 1382-2004

Copyright:

*Zonder schriftelijke toestemming van de redactie
mogen geen artikelen, foto's en illustraties uit dit
blad worden overgenomen of verspreid.*

Ontwerp & Vormgeving:
Redactie Fuchsiana

Druk: Editoo B.V. te Arnhem

Van de voorzitter

Beste fuchsiavrienden en -vriendinnen.

Voor onze tuinliefhebbers.

Het voorjaar is begonnen, de nieuwe stekken zijn opgepot en nu hiervoor een mooi plekje zoeken tussen de oude planten en de boompjes. Voor mij is dat elk jaar een heel gepuzzel omdat elke fuchsia een vaste plaats in onze de tuin heeft, en de nieuwkomers moeten hiertussen een plekje zien te vinden. De laatste jaren is onze collectie planten uitgebreid met diverse soorten vetplanten en geraniums, wat tot gevolg heeft dat watergeven met een tuinsproeier niet meer mogelijk is.

Dit jaar ben ik weer begonnen met het zaaien van planten zoals geraniums, eierplanten en flespompoenen. Van flespompoenen heb ik vorig jaar zaden gekregen van Henk Waldenmaier uit Herpen, en worden de vruchten ongeveer een meter lang.

Dit jaar is onze Vriendendag in Museum BroekerVeiling in Broek op Langedijk. Johan Schoute zet zijn beste beentje voor om ons een mooie dag te bezorgen. Natuurlijk is er, naast de gebruikelijke kraampjes, wat extra's. Nu kunnen de gasten tegen een kleine vergoeding gebruik maken van een rondvaart en ook kan men deelnemen aan een veiling, waar men op diverse artikelen een bod kan uitbrengen.

'Rijk der Duizend Eilanden'

Foto: Museum BroekerVeiling

Het mooiste van onze Vriendendag is voor mij, en ik denk voor alle bezoekers, de huldiging van onze jubilarissen. Ik wil dan ook graag een oproep aan onze jubilarissen doen: als het enigszins mogelijk is, kom naar onze Vriendendag en we maken er dan een mooie happening van.

Op onze laatste HB vergadering waren twee leden met kennisgeving afwezig. Onze notulist Leen Klok heeft een operatie aan zijn lies gehad, en Tiny van de Sande is gevallen en heeft haar ribben en heup zwaar gekneusd. Dus vanaf hier: Leen en Tiny we hopen op een spoedig herstel.

Op 6 april hebben we weer onze jaarvergadering. Deze is iets anders van opzet. Zo beginnen we om 10.00 uur en eindigt de vergadering om 13.00 uur, waarna men nog gebruik kan maken van onze lunch. We hopen dat er weer diverse leden deze vergadering willen bezoeken.

Rest mij nog u allen een mooie zomer toe te wensen met veel fuchsia plezier.

Voor allen blijf gezond,
Cor van Empel.

Van de redactie

Eindelijk, eindelijk een paar dagen zonder regen maar wat veel belangrijker is: mét zon! Ik wist bijna niet meer hoe de wereld er met een zonnetje uitzag! Helaas regen- de het na 2 dagen alweer. We zouden er eens aan kun-

nen wennen!! De vroege boeren crocussen zijn door al die regen nooit echt tot bloei gekomen, maar van de wat latere crocussen heb ik die 2 dagen echt kunnen genieten, evenals van wat andere vroege voorjaarsbloeiers zoals de Camelia, de Corylopsis en de vroege tulpen. Ook zag ik alweer wat hom-

mels rondvliegen. De tuin is in deze periode nog zo lekker "leeg" en overzichtelijk, maar elke dag zie ik hem nu ver-

anderen. Soms zijn planten er "ineens" en heb ik niet in de gaten gehad dat ze opkwamen. Dan heb ik 1 of 2 dagen even niet gekeken. Er valt ook zoveel te zien en de veranderingen gaan razendsnel. Helaas

is er ook een jaarlijks terugkerend raadsel voor mij: waarom maken mijn narcissen alleen maar blad en bijna geen bloemen? Ik heb al van alles geprobeerd maar ik zal nu toch eens moeten accepteren dat mijn tuin in combinatie met de grond waarschijnlijk niet geschikt is voor narcissen.

Wat mij deze maand ook opviel, is dat ál mijn mediterrane kruiden, die al jaren in mijn tuin staan, dood zijn gegaan. Ik neem aan dat ze verdronken zijn.

Afgelopen herfst heb ik ook een nieuw afdakje gekregen. Het oude was nog van Eterniet en daar moest ik van alles voor aanvragen voordat ik die golfplaten, stevig ingepakt, gratis bij de reiniging kon afleveren. Gelukkig zijn mijn nieuwe golfplaten een stuk lichter en die waren voor mij dus beter hanteerbaar. Ook is het afdakje een stuk hoger

geworden zodat ik er redelijk rechtop onder kan en niet zoals bij de oude, bijna kruipend. Als alle oude houtrommel daar weg is, is het een mooie plek voor grote pot-

ten, standaards en zakken potgrond e.d. Ook komen er natuurlijk insectenwoningen en een nieuw egelhuis.

De paar fuchsia's die bijna de hele winter buiten hebben doorgebracht, beginnen al heel mooi uit te lopen. Dege- nen die in de kist zitten, zien er toch heel anders uit en lopen straks minstens een maand achter. Dat vind ik niet erg, dan heb ik ook verschillende bloeitijden. Nu maar hopen dat de nachten zo zacht blijven. Ik zie bij mijn winterharde

fuchsia's ook alweer kleine uitlopers zitten. Dat worden alweer snel flinke bossen afhankelijk van de soort. Ik heb ze van allerlei verschillende hoogten varierend van 2 meter tot 10 cm.

Ik moet mijn magellanica nog snoeien. Door de zachte winter zijn de stammen niet bevroren en als ik niet snoei kan hij dit jaar meer dan 3 meter hoog worden en dat wordt me wat te gortig. Dus gaat de schaar erin. De afgelopen jaren heb ik steeds meer winterharden aangeschaft, die zijn toch een stuk makkelijker in onderhoud en overwintering dan de niet winterharden. En de keus wordt ook steeds groter. Daar is de klimaatverandering natuurlijk ook deels debet aan. Toch wel een uitkomst voor de fuchsialiefhebber die het wat rustiger aan moet gaan doen. Ook ik begin nu mijn rug al te voelen als ik aan het oppotten denk wat er aan zit te komen. En dus wordt er in deze editie dan ook uitgebreid aandacht besteed aan het hebben en houden van winterharde fuchsia's. Dus veel leesplezier met deze nieuwe Fuchsiana.

Een zonnig en droog voorjaar toegewenst.

Ria Nauta

'Lutz Bögemann'

Afstamming: 'Elsine' x onbekend.

Haslinger 1987 Dtsl. NKF 2693

Fuchsia met enkele, vrij grote sierlijke bloemen. De kroonbladen hebben een gegolfde rand met in het midden een puntje. De plant is zelf vertakkend, groeit rechtop en verdraagt volle zon.

Lutz Bögemann was een fuchsiakweker uit Ost-Friesland, Duitsland, die een aantal van zijn fuchsia nieuwigheden een Ost-Friese meisjesnaam gaf, zoals: Foolke, Aika, Geesche, Hinnerike.

Vriendendag 2024

De kap en tevens de ingang

In de najaarsvergadering heb ik de ledenraad gemeld dat de Vriendendag dit jaar zal plaatsvinden bij Museum BroekerVeiling in Broek op Langedijk en ik heb diverse foto's van de locatie laten zien. Van het hoofdbestuur heb ik nu de goedkeuring gekregen om een en ander nader uit te werken.

Dus we gaan dit jaar naar Noord-Holland en wel naar het plaatsje Broek op Langedijk, net iets boven Alkmaar. De BroekerVeiling in Broek op Langedijk is de oudste groentedoorraarveiling ter wereld. Hier is het veilen bij

Veiling

Foto: Museum BroekerVeiling

Veilingklok

Foto: Museum BroekerVeiling

afslag ontstaan. Dit was in 1887.

U kunt zelfs een veiling meemaken of een rondvaart maken door het Rijk der Duizend Eilanden. Ieder uur zal er een rondvaart zijn en om 14.00 uur een veiling. De kaartjes zijn te koop aan de bestuurstafel van de NKvF in de kap.

'Rijk der Duizend Eilanden'

Foto: Museum BroekerVeiling

Voor leden van de NKvF en hun partners zal de prijs voor het kaartje voor de rondvaart € 5,00 zijn. Ook € 5,00 voor de veiling. Hiervoor dient u wel uw lidmaatschapskaart van de NKvF te tonen.

Heeft u een Museumjaarkaart of een vip-kaart van de Vriendenloterij dan kunt u gratis naar de veiling en varen met de rondvaart mits de betreffende kaart is gescand bij de kassa.

Uiteraard zijn rolstoelgebruikers zoals altijd ontzettend welkom en kan het museum en de veiling ook met rolstoel worden bezocht.

U komt binnen in de kap en daar zal het bestuur u ontvangen. Daar is ook de loterijstand. We zijn nog bezig om wat kraampjes te vullen. Ook zal er weer een plantenkeuring en een fotowedstrijd worden gehouden. Er is genoeg te doen of te bekijken.

Restaurant

Foto: Johan Schoute

Er is een leuk restaurant aanwezig waar u nog even na kunt praten bij een lekker kopje koffie of thee met wat lekkers.

Zet 3 augustus alvast in uw agenda en voor de regio's die nog geen uitje hebben gepland is dit misschien een mooi idee om naar de Vriendendag te komen.

Johan Schoute

Belevenissen tussen huis en heg. Impulsaankopen.

Het is alweer jaren geleden. We bezochten het landelijke tuinevenement 'Fleurig' wat toen nog gehouden werd in Barneveld. Nog maar net binnen werd onze aandacht getrokken naar een grote uitstalling beeldjes van fluitspelende meisjes, vissende jongetjes, kikkers en watervalletjes.

Uit ieder beeldje kwam water. Volgens de standhouder waren de creaties gemaakt van oude gemalen dakpannen en volkomen winterhard (Gerecyclede oude dakpannen, een concept wat naadloos bij ons gedachtegoed aansluit).

Als blikvanger stond in de stand een beeld van een oud mannetje en vrouwtje uit vroegere tijden. Uit de theepot welke het vrouwtje in de hand had kwam water. We waren meteen weg van de beelden, maar helaas, ze waren niet te koop. 'Speciaal voor deze show gegoten' liet de beeldenman ons weten.

Op het einde van de middag op weg naar de uitgang kwamen we nogmaals bij de beelden langs en raakten weer met de verkoper in gesprek. Uiteindelijk wilde hij de beelden wel aan ons verkopen, maar konden we ze pas na afloop van het evenement bij hem thuis in Veenendaal afhalen.

Nadat we een afspraak voor het ophalen van 'Pake en Beppe' (zo hadden we ze inmiddels genoemd) hadden gemaakt togen we met een gecharterde bestelwagen vol oude dekens naar Veenendaal. Het kostte ons nog de nodige inspanning om Pake en Beppe in de bestelwagen te krijgen.

Ze waren behoorlijk zwaar, wat je oneerbiedig noemt: 'ze hadden lood in de kont'. Uiteindelijk lagen ze verpakt in de dekens vredig naast elkaar in de laadruimte en konden we huiswaarts keren.

Wel moesten we eerst dwars door Veenendaal rijden om de snelweg te bereiken, tot grote ergernis van de mede-weggebruikers. Tergend langzaam namen we de vele verkeersdorpels en minirotondes, bang dat de oudjes achterin begonnen 'te rollebollen' met alle gevolgen van dien.

Thuis aangekomen zeulden we de zware beelden de hele tuin door op zoek naar een passende plek. We kwamen er niet uit en doodmoe legden we het bejaarde stel tijdelijk op een bed van bladeren onder een groep dennen (*Abies Grandis*).

Na verloop van tijd waren ze uit onze gedachten verdwenen tot in het vroege voorjaar grote zwermen spreeuwen boven onze woonplaats de lucht plaatselijk zwart kleurden. Duizenden spreeuwen scheerden in meerdere formaties angstaanjagend laag over ons domein om tegen het schemer ter overnachting in onze dennen neer te strijken. Wanhopig liepen we 's avonds met kletterende pannendecksels door de tuin om de kwetterende en poepende spreeuwen te verjagen. Een lachwekkende actie, tegen zo'n overmacht sta je machteloos.

Dat het in de natuur niet om het individu maar om het voortbestaan van de soort gaat werd al gauw duidelijk. Iedere morgen lagen er meerdere dode spreeuwen onder de bomen die de hectiek van de nacht niet hadden overleefd. Na enige weken was de spreeuwenplaag naar elders vertrokken en was een deel van onze tuin in een (smerig) kerstlandschap veranderd. We probeerden waar mogelijk de uitwerpselen van de spreeuwen uit de tuin te verwijderen en stonden ineens voor de witte contouren van de beelden.

Met het schaamrood op de kaken haalden we Pake en Beppe onder de bomen vandaan. Ze stonken zo, dat we tijdens het schoonboenen af en toe bijna over de nek gingen.

Nog dezelfde dag hebben we een mooi plekje op het terras voor de woonkamer voor ze uitgezocht. Uit het terras hebben we een paar Flagstones verwijderd. Daarna een grote kunststof speciekuip ingegraven en in de kuip een kleine waterlelie gepoot. Vervolgens hebben we een ondergrondse leiding naar een bestaande waterpomp (aangedreven door zonne-energie) aangelegd.

Toen die behoorlijke klus was geklaard, hebben we de beelden strategisch om de minivijver geplaatst en verankerd. Pake en Beppe kijken nu een jaar rond over het mooie Friese landschap en als de zon schijnt, geeft Beppe onder het toeziend oog van Pake de waterlelie zonder onderbreken water. Wat je noemt: water naar de zee dragen. Maar dan wel met milieuvriendelijke zonne-energie.

Dominicus Bergsma & Agnes Monkelbaan.

Van de webmaster

Aangezien we het nieuwe jaar zijn ingegaan is het misschien weer eens tijd om een totaaloverzicht te presenteren hoe het gaat met de website.

We kunnen 2 dingen onderscheiden en wel de interesses van de bezoekers en de bedreigingen van met name diverse databedrijven (is al ooit uitgelegd in de Fuchsiana).

Het positieve is dat de website goed bezocht wordt en dat we sinds 2018 al meer dan 1,23 miljoen bezoekers hebben gehad vanuit de hele wereld. 80% van de bezoekers zijn uit Nederland en België afkomstig, maar vele bezoekers komen respectievelijk uit de Verenigde staten, Duitsland, Frankrijk en Oostenrijk.

Hoe men de NKvF vindt is vaak ook wel interessant omdat dit veelal gebeurt vanuit andere websites zoals via de Fuchsia startpagina, Yahoo (internetbrowser), Facebook en Fuchsia Finder. Daar staan linken die verwijzen naar de website van de NKvF.

De rubrieken die bezocht worden zijn sterk afhankelijk van het jaargetijde. Zo zie je in de richting van de zomer een hele trend naar de Fuchsialijst (voorheen CIL) en richting de winter veelal naar "Tips voor het overwinteren van fuchsia's" en "Winterharde fuchsia's", wat uiteraard ook begrijpelijk is.

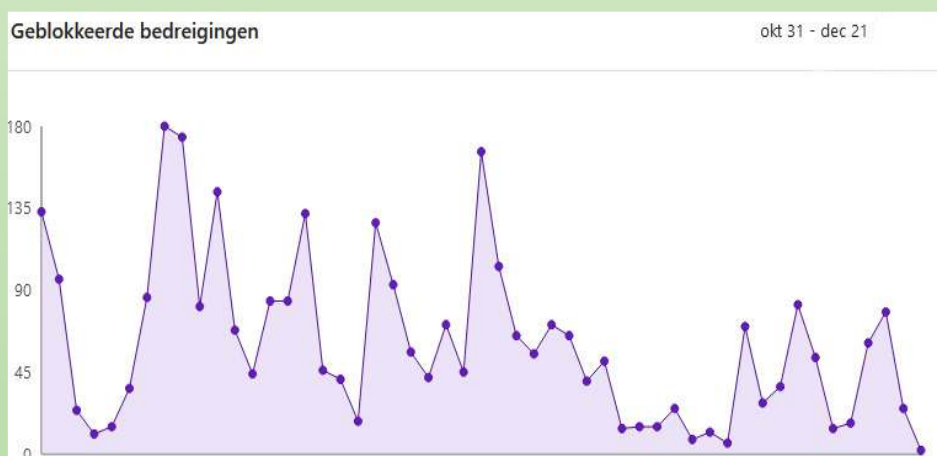
Ondertussen hebben steeds meer regio's hun deel op de website gevuld met informatie over hun regio die de afgelopen tijd ook is geplaatst in de Fuchsiana. Zo geven we de bezoekers steeds meer informatie over wat een regio allemaal doet en waardoor we hopen nieuwe leden te kunnen aantrekken. Hoe meer aantrekkelijke informatie, hoe groter de kans van slagen.

We zien ook een toename van nieuwe bezoekers, dus die voor het eerst de NKvF-website bezoeken. In het afgelopen jaar is dit ruim 90% geweest. Wat ook opvalt is dat men steeds vaker een tablet gebruikt om de website te bezoeken.

Voor wat betreft de AFS is er in het najaar veel (opnieuw) werk verricht omdat de AFS-registratie gelukkig weer opgepakt werd door Ron Monnier uit de Verenigde Staten, de nieuwe registrator van de AFS. Door zijn manier van invullen en registratie kwamen enkele onvolkomenheden aan het licht. Deze zijn ondertussen opgelost en alles is met succes verder aangemeld.

Een wat minder positief iets is de dagelijkse bedreigingen van de website. Dit gebeurt gelukkig op de achtergrond zodat de lezer (meestal) er niets van merkt. Hierdoor hebben we destijds wel voor degenen die willen inloggen een extra noodzakelijke code moeten toevoegen. Dit was de eerste stap naar een betere beveiliging omdat met name de databedrijven anders wel op een heel makkelijke manier konden proberen in te loggen.

Dagelijks zijn er tussen 20 tot wel soms 180 dreigingen (zie grafiek afgelopen tijd). Jaarlijks dus in de duizenden dreigingen.

Ik krijg ook dagelijks minimaal 5-10 meldingen binnen via mijn e-mail van totaaloverzichten die dag. Dus u ziet dat een goede beveiliging helaas een noodzakelijk kwaad is geworden.

Ik hoop in 2024 met behulp van u allen veel nieuwe informatie op de NKvF-website te kunnen plaatsen.

Ton van der Vorst

Uitgebreide Technische Commissie (UTC)

Botanische groep

De botanische groep vergadert op zaterdag 18 mei bij Henk Hoefakker in Bennekom. Aanvang 10.30 uur. Het adres is: Lindelaan 5, 6721 VB te Bennekom.
Laat tijdig weten als u niet komt!!

BCK

Dit jaar zal de keuring van nieuwigheden gehouden worden tijdens de Vriendendag op 3 augustus 2024. De Vriendendag wordt gehouden in het Museum de BroekerVeiling in Broek op Langedijk. De keuring begint om 10.00 uur. De planten kunnen worden aangeleverd vanaf 09.15 uur. Aanmelden kan via de website of via de secretaris van de BCK Lianne Boom

Veredelingsgroep en Winterharden studiegroep

De eerstvolgende vergadering van de veredelingsgroep/winterharde studiegroep zal gehouden worden zaterdag op 7 september 2024 bij kwekerij Van der Velde, Borchgraverweg 3a, 8181 RW in Heerde. Aanvang: 10.30 uur.

AFS

Ook dit jaar kan iedereen zijn of haar planten aanmelden bij de AFS. Dit kan via de website van de NKvF.

Gerard Rosema

'Lovely Blue'

Foto: Flip van den Elshout

“On”kruiden. 47 *Glechoma hederacea* L. : Hondsdraf.

Hondsdraf, een algemeen voorkomend plantje dat in de zon, maar meestal op licht beschaduwde plaatsen staat. Maar hij houdt wel van voldoende vochtige, humeuze grond. Hij komt ook wel voor als epifyt in knotwilgen. Het is een kruipende, geurende plant met rankende vierkante stengels die over de grond kruipen en op de knopen weer gaat wortelen. Vroeg in het voorjaar komen vanuit deze rankende uitlopers 15 cm hoge, behaarde bloeistengels omhoog met prachtige, blauwpaarse lipbloemen. Deze bloemen staan in schijnkransen in de bladoksels. En, heel apart, deze bloemen kunnen tweeslachtig, vrouwelijk of mannelijk zijn. Ze zijn polygaam met een duur woord. De hoofdbloei valt in april, maar de plant kan wel doorbloeien tot in september. De tegenoverstaande bladen blijven 's winters groen. Vaak zijn ze een beetje rood/bruin/paars aangedaan. Ze zijn niervormig of rondachtig, gekarteld en gesteeld met een hartvormige voet.

Ik wil u de beschrijving van Dodonaeus niet onthouden: *“Onderhave heeft vele viercantighe teere steelkens van eender faselachtighe wortel voortcomende ende aen dese steelkens wassen rondachtighe oneffene rontsomme ghekerfde bladerkens die van ruecke sterck, van smaecke bitterachtich ende cleynder, ronder ende teerder sijn dan die bladeren van Veyl. Die bloemkens wassen tusschen die bladeren ende sijn van smaecke bitter ende van ver-*

Mooi blad

Foto: Saxifraga-Rudmer Zwerver

wen purpurachtich”.

Bij aanraking en kneuzing geeft de plant een eigenaardige aromatische geur af. Vandaar waarschijnlijk de naam *Glechoma* wat zoveel betekent als Munt of Tijm. Het komt van het Griekse woord *glechon*, de antieke naam voor Polei, een muntsoort. Eertijds werd de Polei (*Glechon*) ondergebracht in het geslacht *Pulegium* en uiteindelijk onder het geslacht *Mentha* (*Mentha pulegium*). Daarmee kwam de geslachtsnaam *Glechoma* vrij, en Linnaeus heeft die naam toen gebruikt voor onze Hondsdraf. Men zegt dat hij de naam *hederacea* heeft gekregen vanwege de gelijkenis van het blad met het blad van klimop (*Hedera*). Ik denk dat de rankende takken minstens zo klimopachtig zijn als het blad. 'Hedera' was ook de naam van het Heiligdom van de God van de Extase en de Wijn, Dionysos/Bacchus. In de 16de eeuw werd de hondsdraf

wel gebruikt voor het helder maken van gistend bier. De bittere blaadjes werden hiervoor gebruikt. Later werd dit overgenomen door hop.

Overigens heette de Hondsdraf voordat Linnaeus hem zijn huidige naam gaf *Hedera terrestris*, dus klimop die de aarde bemint. Of zoals men in Utrecht en op Walcheren zegt Aardveil. En Veil is een oude naam voor Klimop. Dodonaeus gebruikt ook de naam Eerdte veyl of Leeghen veyl (Leegh=laag). En in het Duits vind je dat wel terug in de namen Erd-efeu en Grundefeu (Efeu is de Duitse naam voor Klimop).

De naam Hondsdraf heeft niets met hond of draft van doen. Het is een heel erge verbastering van het Oudhoogduitse *Gundreba* wat dan weer van het Gotische woord *Gunderaba* komt. *Gund* of *gond* betekent zoveel

Bloeiwijze

Foto: Saxifraga Willem van Kruijsbergen

als wond, vocht of etter; *reba* of *rebe* betekent rank. In het Middelnederlands heet de plant ook wel *Gondrave*. Door verbastering en namen als *gondref* en *gondraf* werd dit Hondsdraf en bij Dodonaeus *Onderhave*. In Oost-Brabant vind je daar de naam *Ondraaf* nog van terug. Volgens Grimm is het toch weer wat anders. De stam van de Duitse volksnamen *Gundelrebe*, *Gundermann* en dergelijke, verwijst volgens hem naar een van de Oudnoorse Walkuren *Gunde* of *Gumir*. De Walkuren zijn de godinnen van het slagveld en de overwinning. Ze zijn door Odin, de

voornaamste god der Noord Germanen, aangewezen om de gesneuvelde helden naar het Walhalla te begeleiden. Gundermann is overigens de officiële Duitse naam.

Hondsdrif heeft natuurlijk vele volksnamen. Opvallend is, dat dat ook heel verschillende namen zijn en niet van elkaar afgeleid. Bijvoorbeeld Hoefijzertjes of Paardenvoetjes vanwege de vorm van het blad; Krutje-door-den-toen of Kruip-door-den-tuin vanwege zijn rankende stengels; ook veel namen die met donder te maken hebben omdat de blauwe bloemkleur geassocieerd werd met bliksem.

Hondsdrif speelde ook een grote rol in de geneeskunde. In ieder geval neutraliseert het de jeuk van de brandnetelsteek. Omdat Hondsdrif op eenzelfde soort bodem leeft, groeit deze vaak in de buurt van de brandnetels. Net als Grote weegbree (*Plantago major*) en Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*) helpt het tegen brandneteljeuk. Kneus de bladeren tot het sap eruit komt en wrijf

Veld met bloemen

Foto: Saxifraga-Hans Boll

het over de bultjes.

Bij de apotheek stond het bekend onder de naam *Herba Hederae terestris*. Het werd gebruikt ter bestrijding van fistels. Ook werd het gebruikt in een thee tegen hoest of verkoudheid. Het gaat te ver om alle ziekten en kwaaltjes op te noemen die met Hondsdrif zijn te genezen. Ik wil alleen een paar dingen aanhalen van Dodonaeus, alleen al vanwege de schoonheid van onze oude Nederlandse taal.

*"tWater of wijn daer Onderhave in ghesoden is ghe-
neest alle ghebreken des mondts en van de schamelycke
vrouwelycke leden, oock de Schorftheydt ende wijdeig-
heydts des huyts.*

*-Onderhave in water ghesoden ende ghedroncken opent
die verstoptheyt van der leverre ende van der milten/
ende es seer goet seven daghen achter een ghebruyckt/
den ghenen die de geelsucht hebben.*

*-Onderhave in der selver manieren dertich oft veertich
daghen ghebruyckt es goet den ghenen die dat sciatica
dat es pijnne in die hope hebben.*

*-Dit self cruyt ghewreven ende in die ooren ghesteken/
beneempt dat tuyten ende gheneest dat qualick hooren".*

Bloemen

Foto: Saxifraga-Jan van der Straaten

Voor en tijdens de bloei is de hondsdrif eetbaar als kruid. Vers sap van hondsdrif geeft een heerlijk aroma aan soepen en sla. Jonge blaadjes kan men als spinazie eten. In soepen, omelet en stampot is het kruid lekker. Je moet er echter niet te veel van eten; enkele blaadjes is geen probleem, meer dan 50 gram wordt sterk ontraden. Jonge blaadjes kunnen gedroogd worden om er kruiden-thee van te maken. Ook dan moet je maar een paar gram gebruiken. Thee van hondsdrif is rijk aan vitamine C en kan worden gemengd met andere kruiden. Voor een kopje thee gebruik je een theelepel gedroogde bladeren. Ook kan het kruid in koud water worden getrokken.

Het kruid stond ook nog eens bekend als anti-diabolisch; want wie op Walpurgisnacht (30 april-1 mei) een krans, van dit plantje gemaakt, bij zich droeg, was in staat alle heksen te herkennen.

Wat een plant.

Henk Hoefakker

'Blautopf'

Foto: Graham Neate

Puzzel

In onderstaande letterbrij vliegen diverse vogels rond: horizontaal, verticaal, achteruit, schuin omhoog, schuin omlaag. De meeste staan in het meervoud. Zoek ze op en streep ze door.

Er blijven 35 letters over en u leest dan welke 3 vogels overblijven. Dat is de oplossing van deze woordzoeker.

Uw oplossing kunt u **vóór 1 mei 2024** zenden (**met vermelding van uw lidnummer**):

- óf per briefkaart aan J. Loef, Sparrengaarde 4, 2742 DM Waddinxveen.
- óf per e-mail aan eindredactie@nkvf.nl

Onder de inzenders van de juiste oplossing wordt een cadeaubon van € 10,00 verloot.

S	IJ	S	J	E	S	N	E	L	I	U	S	N	A	R
R	E	E	E	N	E	N	N	N	N	W	P	N	A	I
E	E	J	E	I	E	T	E	E	T	E	E	E	L	N
G	T	T	K	R	A	T	K	T	D	A	R	L	S	G
N	O	S	S	N	S	N	H	F,	U	N	W	A	C	M
A	R	R	T	IJ	I	E	P	C	E	F	E	W	H	U
V	T	O	E	V	L	N	J	K	E	S	R	E	O	S
N	E	B	R	C	H	G	O	T	V	P	S	L	L	S
E	L	D	S	O	G	O	N	K	R	R	S	E	V	E
G	D	O	E	L	L	E	N	A	R	E	R	I	E	N
E	U	O	`N	M	N	A	A	W	Z	E	T	W	R	L
I	I	R	E	U	I	S	T	E	M	U	T	T	S	R
L	V	Z	V	I	Z	W	A	L	U	W	E	N	U	N
V	E	S	E	J	S	E	E	M	L	E	P	M	I	P
N	N	K	G	R	O	E	N	L	I	N	G	E	N	W

De oplossing van de puzzel in Fuchsiana nr. 1 van februari 2024 is: 1. Nettoloon 2. Aardappel 3. Aftakelen 4. Flauwekul 5. Sneeuwman 6. Amsterdam 7. Bijgelovig 8. Violenbed 9. Zandloper 10. Pessimist, 11. Doucheceel 12. Zonnehoed 13. Beflijster 14. Denneboom 15. Bosbeheer 16. Keukenhof 17. Lekkerbek.

Op de grijs gekleurde vakjes verschijnt dan het woord Natuurverschijnsel.

Na loting kwam als winnaar uit de bus de heer J. Giepmans. Gefeliciteerd! De cadeaubon ad € 10,00 zal zo spoedig mogelijk worden toegestuurd.

'Cornelis Steevens', C. Steevens 1968 NL

Afstamming: onbekend

AFS nr.: ---

Cornelis Steevens is een Nederlandse veredelaar die 19 nieuwe planten heeft geïntroduceerd waaronder de prachtige oranje 'Groenekan's Glorie' en 'Morgenrood'.

'Cornelis Steevens' heeft vrij grote halfdubbele bloemen met opgeslagen lange zachtroze kelkbladen die groene toppen hebben en een oranje binnenkant. De kroonbladen van 'Cornelis Steevens' zijn diep rozerood met een donkerroze adering.

De plant heeft vrij kleine wat golvende getande bladeren met een rode bladsteel.

Het is een vrij sterke plant die zich normaal vertakt en gekweekt kan worden als halfhanger of als hanger. Hij is geschikt voor in de tuin of plantenbak.

Ria Nauta

'Cornelis Steevens'

Foto: Sjaak Loef

'Johanna van Buren'

Foto: Flip van den Elshout

'Johanna van Buren', G.J. van den Brink 2009 NL

AFS nr.: 7326

Afstamming: 'Lena Lankman' x 'Sleedoorn'

Gerrit Jan (oftewel Gert Jan) van den Brink is een veredelaar uit Hulshorst. Hij heeft tot nu toe 45 cultivars geïntroduceerd waaronder 'Twell's Klumpke', 'Landgoed Hulshorst' en 't Binnenland'.

Gert Jan werd in 1989 lid van de NKvF en was binnen de vereniging zeer actief. Vanaf 2000 is hij begonnen met het introduceren van nieuwe cultivars. Zijn aandacht richt zich voornamelijk op cultivars met dubbele bloemen. Van de 45 creaties zijn er maar 8 enkelbloemig. Gert Jan houdt zijn nieuwigheden vaak jarenlang ter observatie voordat zij ter keuring worden aangeboden. Zo ook 'Johanna van Buren' die hij 3 jaar in observatie heeft gehad voordat deze plant in 2009 werd geïntroduceerd.

'Johanna van Buren' heeft grote dubbele rozepaars/paarse bloemen. De kelkbladen zijn geheel omgekruld met een groene top. De kroonbladen zijn niet uitstaand en bestaan uit 4 hoofd kroonbladen en 22 overige kroonbladen. De plant heeft eivormige, sterk getande bladeren met een rode badsteel.

'Johanna van Buren' heeft een rijke bloei en een opgaande groei. Deze plant komt het best tot zijn recht op een plek in de tuin met gefilterd licht.

Ria Nauta

Maart 2024

Overleden:

Geen berichten ontvangen.

Nieuwe leden:

Mevrouw A.H. Bos-Korpershoek	Regio 21
Mevrouw P. Kluin	Regio 07
De heer A. van der Veer	Regio 21

Neem even contact op met het ledensecretariaat als:

- U gaat verhuizen,
- Uw adresgegevens niet kloppen,
- U Fuchsiana niet heeft ontvangen,
- U een ander e-mailadres heeft gekregen.

Bel tel. nr. 0411-631591 of mail: ledensecretaris@nkvf.nl

Contributie NKvF 2024:

Het verenigingsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december. Contributie is per 1 januari 2024 niet verhoogd en blijft € 30,00 per jaar. Huisgenoten en jeugdleden tot 18 jaar € 15,00 per jaar.

Na aanmelding wordt een betaalverzoek toegezonden.

Betaling via: ING Bank nr.: NL32 INGB 0001 6919 00.

The association year runs from January 1 to December 31. The contribution has not been increased as of January 1, 2024 and remains € 30.00 per year. Roommates and youth members up to the age of 18 years € 15.00 per year. A payment request will be sent after registration.

Contribution foreign members deposit via: IBAN-nr. NL32 INGB 0001 6919 00. BIC-nr.: INGBNL2A.

Tiny van de Sande, ledensecretaris

'Prestonfield'

Foto: Graham Neate

De ontwikkeling van nieuwe paarse triphylla's, deel 1

1. Introductie

Om echt nieuwe fuchsia's te maken moet een aanpak gekozen worden of moeten er dingen gebeuren die het bestaande patroon kunnen doorbreken. Dat kan bijvoorbeeld plaatsvinden door gebruik te maken van nog nooit of weinig gebruikte species, of doordat er op een of andere manier een doorbraak plaatsvindt waardoor opeens allerlei mogelijkheden ontstaan die er voordien niet waren.

In de afgelopen zes maanden hebben we in een drietal artikelen een aantal routes verkend om nieuwe tweekleurige triphylla's te maken. We hebben gezien dat er op dit moment aanzienlijk meer mogelijkheden zijn om tweekleurige triphylla's te maken dan ruwweg een tiental jaren geleden. Er is op dit terrein in vrij korte tijd een aanzienlijke voortgang geboekt, die voor een groot gedeelte op het conto geschreven kan worden van het door een fortuinlijke toevalstreffer beschikbaar komen van een aantal lichtroze/witte triphylla's (alba-vormen) van *Fuchsia triphylla* zoals 'Purcellian Elegancy', 'Purcellian Grace' en verschillende andere niet-uitgebrachte alba zaailingen. Ook voor het maken van nieuwe andersoortige triphylla's en de nakomelingen daarvan is deze doorbraak zeer belangrijk gebleken.

Behalve het maken van nieuwe triphylla's in lichte kleurstelling was het tot voor kort ook knap moeilijk om triphylla's in paarse kleurstellingen te maken. Ook op dit terrein is in de afgelopen jaren echter veel vooruitgang geboekt. Hierbij heeft zich een aantal jaren geleden - ook nu dus weer! - door een niet voorziene, zeer gelukkige samenloop van omstandigheden een doorbraak voorgedaan, waardoor het nu bij wijze van spreken een 'piece of cake' is om nieuwe paarse triphylla's te maken. Over de

achtergronden van deze doorbraak vertellen we meer in deel 2 van deze nieuwe reeks artikelen.

Voor het creëren van nieuwe paarse triphylla's zullen enkele routes beschreven worden die daarbij bewandeld kunnen worden. Er wordt onder andere ingegaan op enkele van de door de auteur uitgevoerde projecten, de ups en downs, de verwachtingen en successen, en de daarbij

'Nippon'

'Whiteknights Ruby'

'Daryn John Woods'

onvermijdelijke optredende frustraties. Het zal daarbij duidelijk worden dat met name de species *F. juntasensis* in dit geheel een cruciale rol vervult.

2. Het tot voor kort beschikbare assortiment aan paarse triphylla's.

Het tot voor kort beschikbare assortiment aan paarse triphylla's kan niet echt omvangrijk genoemd worden. Hieronder een overzicht, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen Triphylla Hybriden (waarbij dus een der ouders in de kruising *F. triphylla* is geweest) en Triphylla's, cultivars met een aanzienlijk aandeel *F. triphylla* genen, maar niet rechtstreeks afkomstig uit *F. triphylla*.

Triphylla Hybriden

'Whiteknights Ruby' (Wright, 1976).

Afkomstig uit de kruising *F. triphylla* x *F. procumbens*, uitgevoerd door John Wright (Verenigd Koninkrijk). John was een gedreven wetenschapper en fuchsiaspecialist, die werkzaam was bij de Universiteit van Reading (UK) en veel betekend heeft voor het verwerven van kennis over kruisingen met Fuchsia species.

'Maori Pipes' (De Graaff, 1987).

Afkomstig uit de kruising *F. excorticata* x *F. triphylla*, uitgevoerd door de Nederlandse veredelaar Herman de Graaff. Net zoals John Wright heeft Herman ook veel gekruist met Fuchsia species vormen.

'Sander Boschker' (De Groot, 2017). Afkomstig uit de kruising *F. triphylla* (PB7760#6) x *F. perscandens*, gemaakt door de Nederlandse veredelaar Jan de Groot. Jan heeft hier duidelijk de mogelijkheden verkend van een *F. triphylla* zaailing uit de PB7760 serie, verkregen uit zaad van Paul Berry. Een goede keuze: het zijn sterke en zeer vruchtbare vormen van *F. triphylla*.

'Frans van Zon' (De Keijzer; niet bij de AFS geregistreerde fuchsia, jaar van introductie niet bekend). 'Frans van Zon' is afkomstig uit de kruising *F. triphylla* x *F. juntasensis*, gemaakt door de Nederlandse veredelaar Broer de Keijzer, ook een liefhebber van species kruisingen.

Triphylla's

'Whiteknights Cheeky' (Wright, 1980).

'Whiteknights Cheeky' is gemaakt door John Wright middels de kruising 'Whiteknights Ruby' x *F. procumbens*.

'Nippon' (Bögemann, 1992).

'Nippon' komt uit de kruising 'Thalia' x 'Foolke', gemaakt door de Duitse veredelaar Lutz Bögemann.

'Catharina' (Smits, 1994).

'Catharina' is gemaakt door de Nederlandse veredelaar Arie Smits middels de kruising 'Gartenmeister Bonstedt' x *F. procumbens*. Ook Arie heeft bij zijn kruisingen veelvul-

'Frans van Zon'

'Winter Hymn'

dig gebruik gemaakt van *Fuchsia* species vormen.

'Sparky' (Webb, 1997).

'Sparky' is voortgekomen uit de kruising *F. procumbens* x 'Thalia' door Peter Webb (VK).

'Jaspers Lange Jaap' (Van Aspert 2000).

'Jaspers Lange Jaap' is gemaakt door de Nederlandse veredelaar Hans van Aspert uit 'Göttingen' x 'Whiteknights Amethyst'. Zoals we later zullen zien in deel 2 is Hans ook nu nog steeds naarstig op zoek naar nieuwe paarse triphylla's.

'Daryn John Woods' (Goulding, 2000).

'Daryn John Woods' is afkomstig uit de kruising 'Thalia' x *F. juntasensis*, en is gemaakt door Edwin Goulding (VK). Edwin is vele jaren toonaangevend geweest op het gebied van het maken van nieuwe triphylla's. Ook nu is hij

'Sander Boschker'

nog steeds op zoek naar nieuwe doorbraken, zij het door zijn hoge leeftijd in een wat lagere versnelling dan voorheen.

'Winter Hymn' (De Cooker, 2014).

'Winter Hymn' komt uit de kruising (('Göttingen' x 'Our Ted') x ('Göttingen' x 'Our Ted')) x (*F. inflata* x *F. juntasensis*). Qua uiterlijk en elegantie van de bloem met de zeer lange buis is dit naar mijn mening nog steeds een van de beste bordeaux-paarse triphylla's. Is helaas wat moeilijk als mooie plant op te kweken, maar desondanks nog steeds zeer de moeite waard.

3. Verschillende wegen leiden naar Rome

Een voor de hand liggende aanpak om nieuwe paarse triphylla's te maken is om als startpunt uit te gaan van donkere cultivars met een lange buis en een enkele kroon, zoals paarse triphylla hybriden, paarse triphylla's en paarse triphylla look-alikes. Door die te kruisen met *F. triphylla* kunnen er interessante zaailingen verkregen

'Fuchsiana'

'Elize'

worden met in het genoom nog veel *F. triphylla* genen. *Fuchsia* species die gebruikt zijn voor het maken van cultivars met lange buizen zijn bijvoorbeeld *F. fulgens* en

F. magdalenae. Voor het verkrijgen van een paarse kleurtint is zo nu en dan gebruik gemaakt van *F. juntasensis*. Voor het verkrijgen van echt donkere kleuren kan gebruik gemaakt worden van species zoals *F. excorticata*, *F. perscandens*, *F. x colensoi*, *F. nigricans* en van donker gekleurde *F. magellanica* cultivars, die tegenwoordig ruimschoots beschikbaar zijn.

Als we als startpunt uitgaan van donkere species of cultivars zullen we vaak al gelijk een flinke hobbel moeten nemen. Niet enkel de kleur moet namelijk worden doorgegeven aan het nageslacht (wat bij de dominante donkere kleuren vaak niet het moeilijkste punt is), maar er dient ook een triphylla-vorm ontwikkeld of behouden te worden.

Voorbeelden van het mogelijke nageslacht van dergelijke kruisingen zijn 'Fuchsiana' en 'Elize' (beide gecreëerd door Hans van Aspert), die een triphylla achtergrond bezitten. Alhoewel de donkere kleur zeer bevredigend is, staan de vorm van de bloem en de bloei-eigenschappen toch flink af van wat voor een triphylla als karakteristiek en wenselijk beschouwd wordt. Mits voldoende vruchtbaar zouden ze echter als interessant startpunt gebruikt kunnen worden voor verdere ontwikkelingen.

Mogelijk interessante paarse niet-triphylla cultivars die gebruikt zouden kunnen worden zijn bijvoorbeeld:

'**War Pipes**' (De Graaff, NL, 1989), afkomstig uit de kruising *F. perscandens* x *F. magdalenae*.

'**Radings Kees**' (Reimann, NL, 1989), afkomstig uit de kruising *F. magdalenae* x *F. excorticata*.

'War Pipes'

'**Elma**' (Van den Bergh, NL, 1990), afkomstig uit de kruising *F. x colensoi* x *F. magdalenae*.

'**Monti**' (Van den Bergh, NL, 1990), afkomstig uit de kruising *F. x colensoi* x *F. pilaloensis*.

'**Winter Joy**' (De Cooker, NL, 2011), afkomstig uit de kruising (*F. inflata* x *F. juntasensis*) x (*F. inflata* x *F. juntasensis*)

In de loop der jaren bouwen fuchsia-veredelaars altijd wel een privéverzameling aan zaailingen op met bepaalde interessante genetische eigenschappen die later 'wel eens van pas zouden kunnen komen'. Een aantal van dit soort zaailingen in paarse kleurstellingen zal in deel 2 op een

I 89-04-02

gegeven moment de revue passeren. Om een idee te geven waar we zoal over praten, hierbij alvast een tweetal voorbeelden.

I 89-04-02 (Van den Bergh, 1989), afkomstig uit de kruising *F. x colensoi* x *F. magdalenae*. Zaailing I 89-04-02 is een vruchtbare zusterzaailing van 'Elma' (Van den Bergh, 1990). Ondanks de zeer aantrekkelijke

N 16-20

bloem, met de fraaie donkere kroon en het mooie blauwe stuifmeel, is deze zaailing nooit uitgebracht omdat er erg moeilijk een goed gevormde plant van te maken is. Ook lijkt de plant er genoeg in te scheppen om te bloeien 'naar believen', waarbij elk tijdstip gedurende het gehele jaar door tot de mogelijkheden behoort.

N 16-20 (De Cooker, 2016), afkomstig uit de kruising 'Daryn John Woods' x *F. triphylla* 'Purcellian Elegancy'. Deze laatste zaailing, N 16-20, heeft tot de daadwerkelijke doorbraak gezorgd bij het maken van nieuwe paarse triphylla's. U zult begrijpen: het is daarom een uniek en kostbaar bezit. De achtergronden hiervan zullen in deel 2 van deze reeks artikelen nader worden toegelicht.

Verantwoording van het fotomateriaal.

De verschillende foto's in dit artikel zijn gemaakt door:

'Whiteknights Ruby': Tammy Baldwin

'Nippon': Martien Soeters

'Daryn John Woods' en 'Frans van Zon': John Nicolass

'Fuchsiana': Hans van Aspert

'Elize': Sjaak Loef

'Winter Hymn', I 89-04-02 en N 16-20: Mario de Cooker

'Sander Boschker': Lisa Hegg

Mario de Cooker

'Kiwi'

Foto: Graham Neate

Winterharde tuin-fuchsia's

1. Inleiding.

Daar de belangstelling voor winterharde fuchsia's toeneemt heeft de redactie gemeend dit artikel uit de Fuchsiana van april 2016 nogmaals te publiceren.

Onder winterharde fuchsia's worden fuchsia's verstaan die in de tuin in de volle grond goed gedijen en na de winter gewoon weer uitlopen. Ik spreek daarom liever van tuinfuchsia's. Eigenlijk zijn het vaste planten en behandelt je ze ook als vaste planten. Het overleven in de tuin is behalve afhankelijk van de temperatuur in de winter en/of de nachtvorsten in het voorjaar, ook afhankelijk van een heleboel andere dingen zoals standplaats, grondsoort e.d.

In de aanloop naar het nieuwe fuchsia-seizoen schaft u misschien ook wel een paar winterharde fuchsia's aan. Dan kunt u een paar praktische tips over hoe u met (winterharde) tuinfuchsia's moet omgaan wel gebruiken.

2. Uitgangsmateriaal en planttijd.

De beste planttijd voor tuinfuchsia's is eigenlijk het vroege voorjaar, na de IJsheiligen. Dat is dan ook de beste tijd om ze aan te schaffen. De planten kunnen dan goed uitgroeien en een flink wortelstelsel vormen. Dat is essentieel om de winter goed door te komen. In het voorjaar lopen ze namelijk uit het wortelstelsel weer uit. Bij aanschaf van een tuinfuchsia is dus een voldoende groot wortelstelsel een voordeel. Tweejarige planten zijn daarom het meest geschikt. Plant u toch eenjarige planten, dan kunt u deze het beste in oktober uit de border halen, ze oppotten en een winter vorstvrij laten overwinteren. Ze kunnen vervolgens na half mei weer worden uitgeplant. De planten dienen 10 cm dieper geplant te worden dan normaal, in een kuiltje (zie tekening). Na het

planten een flinke gietbeurt geven! De kuiltjes kunnen dan in de herfst worden aangevuld/aangeaard, zodat de wortelstok diep in de grond zit.

Indien u pas in september één of meerdere tuinfuchsia's koopt adviseren we u het volgende: Zet de plant(en) met pot en al in de volle grond. Dek de planten bij nachtvorst af bijvoorbeeld met een emmer. Als de winter invalt haalt u de planten met pot en al uit de grond en zet ze vorstvrij in schuur of garage. In de winter af en toe wat water geven. In het voorjaar plant u ze dan zonder pot op de bestemde plek in de border en behandelt ze verder zoals in dit artikel aangegeven.

3. Standplaats.

Winterharde fuchsia's houden van een zonnige standplaats. Om na de winter snel uit te lopen hebben de planten behoefte aan warme voetjes. Ze lopen dan eerder uit, worden groter en bloeien vroeger. U kunt zo langer van de bloei genieten, die meestal tot aan de vorst aanhoudt!

Zet een tuinfuchsia niet op plaatsen waar dahlia's in de grond hebben gestaan! Tuinfuchsia's zijn namelijk erg gevoelig voor de verwelkingsziekte, die wordt veroorzaakt door de schimmel *Verticillium dahliae*.

4. Bodemeisen.

Winterharde fuchsia's gedijen het beste op een normale humeuze, diep losgemaakte grond met een zuurgraad tussen de 5,5 en 6,5. Dus spaarzaam met kalkhoudende meststoffen de bodem verzorgen!

5. Bemesting.

Winterharde fuchsia's moeten niet te sterk worden bemest. Om het uitlopen vanuit het wortelstelsel in het vroege voorjaar te bevorderen is een klein handje kunstmestkorrels (bijvoorbeeld 18-18-18) voldoende. Veel mest geeft namelijk een te weelderige vegetatieve groei (veel blad) en weinig en late bloei.

6. Watergift.

In het begin van het seizoen niet te vaak water geven. De wortels moeten zelf het water dieper in de grond zoeken. In een hete periode is het beter eenmaal in de 2 weken alles een keer goed nat te maken (liefst 's morgens vroeg) dan iedere dag een beetje. In een warme droge periode blijft de bloei wel vaak achter. Licht onder de planten door broezen bevordert dan de bloei. Bovendien gaat dit een spintaantasting tegen.

7. Winterbescherming en snoeien.

Goed afdekken met bladeren en/of compost is aanbevelenswaard en beschermt tegen ernstige vorstschade. Bij jonge planten is het echt noodzakelijk. Het is ook mogelijk om als onderbegroeiing groenblijvende vaste planten aan te planten zoals: 'Vinca minor', 'Pachysandra', 'Waldsteinia ternata', 'Polsterphlox' en laagblijvende, bodembedekkende cotoneaster-soorten. Of probeer *Fuchsia procumbens* eens! Voor de winter de takken niet afsnoeien. Een beetje fatsoeneren mag wel. Pas na de winter (bijvoorbeeld eind maart) kunnen de bevroren takken bij de grond worden weggeknipt. U ziet de nieuwe uitlopers al weer komen. Is de winter zacht geweest, wat de afgelopen jaren tamelijk vaak het geval is, dan kun je er ook voor kiezen de takken die bovengronds uitlopen, te laten staan. Knip dan alleen de afgestorven gedeelten weg en maak er een mooie struik van.

Winterharde fuchsia's hoeven niet getopt te worden. Als de planten al een paar jaar in de volle grond staan, komen ze soms met wel 100 takken uit de grond. Uitdunnen is dan aan te bevelen.

8. Ziekten en plagen.

Ook een voordeel van het houden van tuinfuchsia's is dat er veel minder last is van ziekten en plagen. Taxuskever, bladluis en witte vlieg komen nagenoeg niet voor. Spint kan wel voorkomen, vooral in droge zonnige zomers. De indruk bestaat dat kleinbladige fuchsia's zoals 'Hawkshead', 'Papoose' en de magellanica's daar het meest gevoelig voor zijn. Af en toe een broesje geven met koud water, zoals eerder aangegeven, is vaak afdoende. Aardvlooiën kunnen ook een vervelende aantasting zijn. Ze maken kleine gaatjes in de bladeren. Als de grond rondom de planten goed los en vochtig is zult u er weinig last van hebben. Roest treedt vooral op onder warme vochtige omstandigheden. Planten in een kas hebben er dan ook vaak last van. Als het gewas lang nat blijft kan de schimmel zich ontwikkelen. Daarom liever 's morgens water geven of broezen, dan 's avonds.

'Dollarprinzessin'

Foto: Coen Bakker

bloemige, dubbelbloemige, cultivars met witroze bloemen, rood-wit, aubergine etc. Ook is er een aantal met bont blad en mooi donker blad.

Heeft u ervoor gekozen om een paar winterharde fuchsia's in uw tuin te planten, dan is de vraag natuurlijk: welke cultivars zijn het meest geschikt? Er zijn maar liefst meer dan 700 verschillende rassen en soorten als winterhard aangemerkt in de literatuur! Je kunt fuchsia's natuurlijk op basis van veel criteria indelen.

Tuinfuchsia's bloeien meestal rijk en lang, maar beginnen vaak relatief laat te bloeien. Wil je lang genieten van je tuinfuchsia? Koop dan een vroeg bloeiende. Enkelbloemige cultivars bloeien meestal vanaf eind juni, maar gevuldbloemige, zoals 'Constance', 'Prosperity' en 'Garden News' wel 4 weken later!

Uw keuze wordt ook bepaald door de plaats die u ter beschikking heeft. Sommige cultivars worden hoger en nemen veel meer ruimte in beslag dan andere.

'Beacon'

Foto: Coen Bakker

9. Het sortiment.

Het sortiment is veel breder dan de meeste mensen denken. Er wordt vaak gedacht dat tuinfuchsia's kleinbloemig zijn, met rood-paarse kleurstelling en verder weinig variatie, maar dat is in het geheel niet het geval. Er zijn enkel-

Hieronder een paar voorbeelden.

Laagblijvend (tot 50 cm):

'Alice Hoffmann', 'Aloys Hetterscheid', 'Avalanche', 'Beacon' (Rosa), 'Blue Gown', 'Charming', 'Cloverdale Pearl',

'Lady Boothby'

Foto: Coen Bakker

'Aloys Hetterscheid'

Foto: Van der Velde

'Corallina' (Variegata), 'Display', 'Drame', 'Eva Boerg', 'Gray Lady', 'Happy', 'Heron', 'Howlett's Hardy', 'Isis', 'Lady Thumb', 'Lena', 'Margaret Roe', 'Papoose', 'Phénoménal', 'President Leo Boullemier', 'Prince of Orange', 'Rufus', 'Schneewittchen', 'Sharpitor', 'Snowcap', 'Susan Travis', 'Son of Thumb', 'Tausendschön', 'Tennessee Waltz', 'Tom Thumb', 'Tom West', *F. procumbens*.

Middelhoog (50-100 cm):

'Abbé Farges', 'Achievement', 'Andromeda', 'Annabel', 'Army Nurse', 'Beacon', 'Beacon Rosa', 'Bernisser Hardy', 'Blue Bush', 'Brutus', 'Chillerton Beauty', 'Conspicua', 'Constance', 'Dollarprinzessin', 'Flocon de Neige', 'Foolke', *F. magellanica* 'aurea', *F. regia* ssp. *regia*, 'Garden News', 'Genii', 'Golondrina', 'Janna Roddenhof', 'Kerry Ann', 'Komeet', 'Lidie Bartelink', 'Madame Cornelissen', 'Margery Blake', 'Mephisto', 'Mercurius', 'Mrs. W.P. Wood', 'Mrs. Popple', 'Phyllis', 'Prosperity', 'Rasputin', 'Royal Purple', 'Rose of Castile (Improved)', 'Saturnus', 'Sealand Prince', 'Vielliebchen', 'White Pixie'.

'Tausendschön'

Foto: Van der Velde

'Genii'

Foto: Hans van Aspert

'Jaspers Hardy King'

Foto: Hans van Aspert

Hoog (meer dan 1 m):

'Dunrobin Bedder', 'Empress of Prussia', 'Flash', 'Glow', 'Hawkshead', 'Lady Boothby', 'Whiteknights Pearl', 'Whiteknights Blush', 'Whiteknights Amethyst' en vele magellanica's zoals: *F. magellanica* 'alba', *F. magellanica* 'gracilis', *F. magellanica* 'Tricolor', *F. magellanica* 'Riccartonii'. Belangrijk voor de keuze die gemaakt wordt is ook de groeiwijze. Sommige cultivars groeien breed uit zoals 'Bernisser Hardy', andere meer rechtop.

Nieuwe winterharde fuchsia's van eigen bodem.

Een aantal jaren geleden heeft onze veredelaar Hans van Aspert een paar opvallende nieuwe winterharde fuchsia's op de markt gebracht:

'Jaspers Hardy Red Pipes' (50 cm), 'Jaspers Hardy King' (1,20 m), 'Jaspers Hardy Dream' (30 cm), 'Jaspers Hardy Queen' (50 cm).

'Jaspers Kameleon' is ook een winterharde fuchsia van deze veredelaar.

Geraadpleegde literatuur:

Gerrit van Veen:

Winterharde Fuchsia's; Fuchsia's overhouden in border en plantsoen. Uitg. J.H. Gottmer 1992 (Helaas is dit boek reeds lange tijd uitverkocht. Op Bol.com worden er op het moment dat ik dit schrijf een aantal exemplaren aangeboden!).

Zie ook: De Gelderse Fuchsia Info-site van Gerrit van Veen: www.nkvf.nl/gerrit_website/index.html

Burgi Klemm, Rainer Klemm, Manfred Kleinau: Winterharte Fuchsien; Uitg. DDFGG, bijlage bij het jaarboek van 2008 van de Duitse Dahlia-, Fuchsia- en Gladiolenvereniging (www.ddfgg.de).

Karl Heinz Saak:

Winterharte Gartenfuchsien; Uitg. DFG (Duitse Fuchsia-vereniging) (zie www.Deutsche-fuchsien-ges.de).

Gerard Rosema.

Jaspers Hardy Red Pipes

Foto: Hans van Aspert

Kalender

April 2024

- 06 NKvF, Ledenraadsvergadering.
- 13 Regio 09, Noord-Holland Noord. Stekkenuitje.
- 13 Regio 25, De Kempen. Contactmiddag.
- 20 Regio 07, Veluwe. Lezing over "De vele gezichten van de Veluwe".

Mei 2024

- 04 Regio 11, Noord Holland Midden. Stekkenmarkt.
- 11 Regio 05, Twente-Salland. Stekkenmarkt.
- 11 Regio 09, Noord-Holland Noord. Uitdelen wedstrijdstekken.
- 11 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Stekkenmarkt.
- 11 Regio 17, Rijnland. Stekkenmarkt.
- 11 Regio 18, Delfland. Fuchsiamarkt/stekkenverkoop.
- 11 Regio 25, De Kempen. Contactmiddag-stekkenruil.
- 15 Regio 17, Rijnland. Hanging baskets maken.
- 25 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Stekkenruil- en inloopochtend.
- 25 Regio 25, De Kempen. Open tuin.
- 27 Regio 05, Twente-Salland. Ledenbijeenkomst.

Juni 2024

- 04 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Busreis naar Orvelte.
- 07 Regio 28, Noord en Midden-Limburg. 1e contactmorgen: Toon Kortooms Museum.
- 15 Regio 25, De Kempen. Contactmiddag.
- 24 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Ledenbijeenkomst.
- 29 Regio 19, Rotterdam e.o. Stekkenruilmiddag.

Juli 2024

- 07 Regio 25, De Kempen. Fietstocht Valkenswaard.
- 20 Regio 17, Rijnland. Busreis.
- 20 Regio 19, Rotterdam e.o. Busreis met regio 17.
- 27/28 Regio 09, Noord-Holland Noord. Vriendenweekend.
- 27 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Open tuinen.

Augustus 2024

- 03 NKvF, Vriendendag.
- 10 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Barbecue.
- 10 Regio 18, Delfland. Busreis.
- 17 Regio 17, Rijnland. Keuring wedstrijdstekken.
- 17 Regio 25, De Kempen. Fietstocht-opkweekwedstrijd.
- 18 Regio 05, Twente-Salland. Tuinentocht.
- 24 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Keuring wedstrijdplanten.

September 2024

- 07 Regio 28, Noord en Midden-Limburg. 2e contactmorgen: Bosbessen (blauwebessenland.nl).
- 09 Regio 05, Twente-Salland. Ledenbijeenkomst.
- 14 Regio 09, Noord-Holland Noord. Keuring wedstrijdplanten.
- 14 Regio 19, Rotterdam e.o. Najaarsvergadering met lezing door Dick van der Linde over "Gezondheid en Klimaat". Keuring wedstrijdplanten.
- 21 Regio 08, Zuid Gelre. Lezing Jan de Groot over fuchsiaveredeling. Plantenwedstrijd.
- 21 Regio 17, Rijnland. Najaarsbijeenkomst.
- 21 Regio 25, De Kempen. Contactmiddag.

Oktober 2024

- 12 Regio 21, Zuid-Hollandse Eilanden. Najaarsbijeenkomst.
- 19 Regio 28, Noord en Midden-Limburg. Etentje leden.
- 26 Regio 20 Eiland van Dordrecht e.o. Najaarsvergadering.
- 28 Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek. Ledenbijeenkomst.

November 2024

- 02 NKvF, Ledenraadsvergadering.
- 02 Regio 17, Rijnland. Najaarsbijeenkomst.
- 08 Regio 25, De Kempen. Najaarsvergadering.
- 09 Regio 08, Zuid Gelre. Lezing Jan Blokland over alpinaflora.
- 16 Regio 09, Noord-Holland Noord. Bijeenkomst.

Januari 2025

- 10 Regio 25, De Kempen. Nieuwjaarsreceptie.
- 11 Regio 19, Rotterdam e.o. Nieuwjaarsbijeenkomst.

Maart 2025

- 15 Regio 19, Rotterdam e.o. Voorjaarsvergadering.

September 2025

- 13 Regio 19, Rotterdam e.o. Najaarsbijeenkomst.

'Ben Morshuis'

Foto: Jan de Groot

Regiobladen en regionieus

'**De Fuchsiagroet**' (Regio 05, Twente-Salland) nr. 1: Activiteitenkalender 2024. Uitnodiging voor en agenda voor de algemene ledenvergadering op 25 maart 2024. Onze-Lieve-Vrouwebedstro (*Asperula odorata*). Stekkenmarkt/ruilbeurs op zaterdag 11 mei 2024. Jaarverslag 2023. In gesprek met Gerard Fransen. Bee-Happy. Fuchsia Supersport. Het mooie veurjaar is der weer (1933).

'**De Bellenbode**' (Regio 06, Oost-Gelderland) nr. 1: In Memoriam Jos Damen. Uitnodiging en agenda voor de algemene ledenvergadering op 23 maart 2024. Jaarverslag 2023. Verslag en foto's van de kerstmiddag op 16 december 2023. Foto's show Boerderij Zelhém 2009.

'**De Veluwe Fuchsia-Bode**' (Regio 07, Veluwe) nr. 1: Uitnodiging en agenda voor het bijwonen van de algemene ledenvoorjaarsvergadering op 23 maart 2024. Jaaroverzicht/notulen 2023. Verslag nieuwjaarsreceptie op 6 januari 2024. Activiteitenkalender 2024.

'**Zuid Gelre's Nieuwsblad**' (Regio 08, Zuid Gelre) nr. 2: Uitnodiging en agenda voor de algemene ledenvergadering op 16 maart 2024. Agenda 2024.

'**De Vier Jaargetijden**' (Regio 13, Het Gooi, Eemland en Vechtstreek) nr. 1: Uitnodiging en agenda van de algemene ledenvergadering en ledenbijeenkomst op 18 maart 2024. Verslag nieuwjaarsbijeenkomst op 6 januari 2024. Agenda 2024. Busreis op dinsdag 4 juni 2024. Notulen van de algemene ledenvergadering gehouden op 27 maart 2023. Jaarverslag secretariaat 2023. Inloop- en stekkenruil ochtend op 25 mei 2024. Ineke's (tuin)dagboek. Stekkenmarkt 11 mei 2024.

'**Rijnlands Regionieus**' (Regio 17, Rijnland) nr. 2: Activiteitenkalender 2024. Uitnodiging en agenda voor de algemene ledenvergadering op 23 maart 2024. Verslag winterbijeenkomst op 20 januari 2024. 'Langs bloembollen hot spots all over the world' door Peter Knippels op 23 maart 2024.

'**Nieuwsbrief**' (Regio 18, Delfland) nr. 63: Terugblik op de nieuwjaarsbijeenkomst van 20 januari 2024. Notulen van de jaarvergadering op 11 maart 2023. Uitnodiging en agenda voor de jaarvergadering op 16 maart 2024. Jaarverslag over 2023 van de secretaris. Jaarverslag van de ledensecretaris over 2023. Regioprogramma 2024.

'**Furore**' (Regio 19, Rotterdam e.o.) nr. 1: Activiteiten 2024. Uitnodiging en agenda voor de algemene ledenvergadering op 16 maart 2024. Notulen ledenvergadering op 9 september 2023. Jaarverslag 2023. Stekkenruilmiddag op 29 juni 2024. Verslag nieuwjaarsbijeenkomst op 13 januari 2024. Onze veredelaar Arie van Vliet.

'**t Stekkie**' (Regio 21, Zuid-Hollandse Eilanden) nr. 1: Zomaar wat februari nieuws. Uitnodiging en agenda voor de algemene ledenvergadering op 23 maart 2024. Notulen algemene ledenvergadering van 25 maart 2023. In Memoriam Bas Weeda. Jaarverslag 2023. Activiteiten 2024.

'**Fuchsia Koerier**' (Regio 25, De Kempen) nr. 100: Agenda 2024. Verslag van de voorjaarsvergadering op 10 maart 2023. Verslag van de najaarsvergadering 2023. Verslag met foto's van de nieuwjaarsreceptie. Mijn zoektocht op het internet naar de fuchsiagalmijt.

'**Peel- & Maasfuchsia**' (Regio 28, Noord en Midden-Limburg) nr. 2: Uitnodiging en agenda voor de jaarvergadering op 25 maart 2024. Stekmorgen op 30 maart 2024. In Memoriam Jan Slijkerman. Jaarverslag 2023. Gedachten bij het ouder worden.

'Hilchenbacher Gruss'

Foto: Aat van Wijk

'Jopie'

Foto: Aat van Wijk